

ZRCADLO MASOPUSTU,

**v němž spatřiti se může; co se v masopustě v světě
dalo, dívá a děje, kterak člověk návodem dábelským
Krista znovu duchovně ukřižuje a tudy pro špatný
vejdělek dáblu s duší i tělo prodává, urozeným, slovutně
vzácným a pánům radním, měšťanům a obyvatelům
král. města Hradiště hory Tábor od poctivé mládeže
táborské představené 5. února léta Páně 1690 v paláci
domu radního táborského.**

Prologus

*Vypravuje příčiny předsevzatého divadla a co se v něm
rokovati a díti bude.*

Zajisté s duší není co žertovati,
ani s Bohem a spasením věčným hráti:
My všichni lidé jsme tu krátký čas,
z světa jednou sejdouc, nevrátíme se zas.
Každý podle svých činů zasloužilosti
půjde do šťastné neb nešťastné věčnosti.
Nevíme, kdy nás zachvátí smrti hořkost
a nám všem učiní smrt ukrutná zadost.
Kde jsou se poděli a jsou nyníčko lidé ti,
jenž jsou tu před několikma styma lety byli:
všechno padlo na pravou neb levou stranu,
všechno našlo neb v nebi neb v pekle bránu.
My nyníčko v světě ještě jsme na rozcestí,
neslušíť nám v masopustě blázniti.
Chceme-li, můžeme se bláznit rozumně,

když nám Bůh na všechny strany hrozí hrozně
vojny, morem, hladem, ohněm, neštěstím.
To vše odvrátíme svatým živobytím.
Pročež, bychom na Bachusa zapomněli
a jinším k pohoršení více nebyli,
začali jsme si v tomto čase divadlo,
jenž by nám ne k smíchu, než k vejstrazc bylo,
abychom žertem pravdu čistou viděli,
když mnozí přísnou pravdu nenávidějí:
Tak na bláznivý masopust zapomenem
a bláznovství a klín vyrazíme klínem.
To však chceme, abyste všichni věděli,
že k tý hře jen žertem jsme se připravili.
Podaři-li se, bude nám všem veselost,
jestli pak ne, bude všem směšný masopust.
To vše v rychlosti složil nám náš veršovec,
ten z jiných krajů k nám sem přišlý český Němec.
Německý Čech nám upřímný ve všem jest všem.
Jestli se vám tuto nyní líbit budem,
přičiníme se k tomu, bychom po druhý
vám působiti mohli větších rozkoší,
popřeje-li nám Bůh dalšího života.
Nyníčko pozorujte, co se dělává
o masopustě, zvláště v ňáký hospodě,
jak hospodář se chová i hospodyně
jak hospodařívá, jak dře, jak lakomí,
jak s čeládkou zlodějskou zacházet umí,
jak v krčmě zoufalá se čeládka chová,
jak si nadává žena a panna mnohá
mateřidouška, jak Kristus trpět musí
v masopustě od masopustní chasy,
jak smrt má velkou šrůtku a čert vejdělek,
jak se radí, plesá pekelný rarášek,
jak se lidskému zatracení raduje,
jak s tělem někdy i také duši bere,
jak si mnohý své duše málo vážívá,
za špatný zisk, trunk vína, troník dává,
jakž toho mimo zkušenosti každodenní

příklad slýcháme, jenž stal se v francské zemi.

To když dokážem, vy se tiše chovejte,
pozorné oko, ucho nám všem popřejte!

TRAGOEDIA

DÍL I.

Pobožný hospodář, bezbožná hospodyně spolu rokují.

Kapitola I.

*Hospodář v snu obsáhnutý vypravuje celý divadlo,
vykládá, trestá ženu, napomíná k dobrému.*

Hlasitý osoby: hospodář, žena; němý: anjel, diblík.

Žena:

Dej vám Pán Bůh dobré jitro!

Hosp.:

Dejž to Pán Bůh, milá ženo!

Žena:

Jak jste spali?

Hosp.:

Ach nic na nic!

Žena:

Snad byste ještě spali víc?

Hosp.:

Ach ne!

Žena:

Co pak tak zíváte?

Ještě těžkou hlavu máte?

Hosp.:

To ne, než měl jsem těžký sen.

Žena:

Počkejte, přinesu snář sem.
A budu vám sen vykládat,
ze snáře vám prorokovat.

Hosp.:

Jdi mi po svejch s tím tvým snářcm,
prokletým, pekelným lhářem,
já tobě ho na prach spálím!

Žena:

Hromskej otčenášku!

Hosp.:

Pravím! Mlč a drž hubu, jdi po svých,
však's nic než celý, pouhý hřích,
pohoršení mi vždy dáváš,
velký na mne hříchy skládáš.

Žena:

Nu, co pak mu opět dělám?

Hosp.:

Ba, mnoho zlého semotam.
Ledakohos sem přijímáš
a falešnou míru dáváš.
Duplovanou křídou píšeš,
nápoje s vodou zmantluješ.
Zlodějství také přijímáš,
z čeládky zloděje děláš.
Kurvení v domě dopouštíš,
ráno, večer se nemodlíš.
Zlolažce mi v domě trpíš,
štveráky, kluky; co nevíš,
přijímač horší než zloděj ?
Pravím: to mi víc nedělej!

Žena:

Jak pak, blázne, pivo vydám,

když po tvý hlavě dělat mám?
Kde za víno najdem peníze?
Snad nás proto čert nevezme!

Hosp.:

Již nyníčko poslechni můj sen!
Zdálo se mi, že vyšel ven
odněkud s vyvolenými
všemi apoštoly svými
Kristus Pán, náš Vykupitel,
celého světa Spasitel.
I tu ho chasa zhejralá,
zajala, těžce svázala,
k nám přivlíkla do hospody,
kopala, dala přes huby,
směle mu do očí plili,
potom ho i obnažili,
zmrskali ho přenáramně,
trním ho na to ohavně
korunovali, pak na to
na kříž velký přibili ho.
Kopím mu bok otevřeli,
korunu mu s hlavy strhli,
po ní šlapali na zemi,
pak tloukli na ruce, nohy,
posměch měli z jeho pláče. •
I tu na tyto rouhače
z propasti přišla hrozná smrt
a za ní přešeredný čert,
co smrt postřelila šípem,
to dáblové s velkým křikem
odvlékli všechno do pekla.
Na to se smrt do nás dala,
kladla s námi počet přísný,
což jsem byl před ní maličký!
Ty pak jsi utekla někam,
ta tě hledala semotam,
ta po tobě přeukrutně

střílela, hledala; tu mě
pojala největší hrůza.
Pak přišla pekelná blůza,
vedla si tuto vesele,
na to dlouho navedli se,
jak by nás všechny dostali,
s tělem, duší s sebou vzali.
Všechno jsem to v koutě slyšel,
žádný o mně nic nevěděl.
Na to ti pekelní hosti
začali si veselosti,
řehtali, hráli, zpívali,
vlasy mně v hlavě vstávaly
Já nevěděl, k čemu ten se
z pekla rarášek raduje,
až potom hosta jednoho
s tělem i s duší živého,
když mu, blázen, duši prodal,
on také s duší tělo vzal,
jako, prej, koně za uzdu,
dal mu za činy slušnou mzdu.
Jako luňák kuřátko vzal,
na kusy tělo roztrhal
s velkým hlukem, křikem, vytím,
a strašlivým hromobitím.
Ženo, co ten sen znamená?

Žena:

Že vydáme mnoho piva.
Ze budem míti hostů dost
a držet hlučný masopust.

Hosp.:

Vykládala`s jako blázen.
Já pravím, že jest to zlý sen.
Bezbožní masopustníci,
žrouci a zvláště opilci,
rozum pochovajíc, váží
Kristu Pánu ruce, oči.

Tuto zde v naší hospodě,
tu se Kristus ukřižuje.
Tu čert nejlepší počinek
má, svůj největší vejdělek.
Ti, jenž lají a zlořečí,
Krista Pána pohlavkují.
Ti, kteříž se přísahají,
Krista nohama kopají.
Kteří pak sacramentují,
Krista Pána pošlapují.
Ti, kteříž nečistě mluví,
Kristu mezi oči plijí.
Kdo Krista Pána obírá?
Nevěrná, zlodějská chasa.
Kdo Krista do naha svlíká?
Ten, kdo bližního pomlouvá.
Víš-li, kdo ho trýzní, mrská?
Hlůza nečistá, kurevská.
A kteří Krista křižují?
Ti, jenž smrtečně hřešejí.
A kdo se Kristu posmívá?
Jenž z božských věcí posměch má.
Kteří mu bok otvírají?
Jenž křičí, řičí, vejskají.
Ti šlapají po koruně,
kteří tancují nečistě.
A protože stokrát pravím,
že s tím chlipným tancováním
se Kristu veliký posměch
a ďáblu znamenitý prospěch
děje a že se čert lépe
nikdež nemá než v hospodě.
Nic se neděje dobrého,
velký hříchy, mnoho zlého,
protož se čert nikdež lépe
nemá než v náky tancovně,
tu nenajde žádný skutek
dobrý, před kterým by utek;

tu dobře sedí v pokoji,
o rozkoš větší nestojí.

Žena:

Vem jen komži, hromský tele!
Bud pořád za kazatele!
Budeš-li tak mudrovati,
tehdy musíme žebrati.

Hosp.:

Mlč, drchto zlostná, drž hubu,
sice dostaneš přes hubu!
Můžeš mne jako Adama
Eva zavést do pekla?
Nyní se bojím, aby sen
skutečně nebyl vyjeven,
aby nevzala na paškál
nás smrt a Pán Bůh netrestal.
Abychom snad neumřeli
dnes, neb z pekla hosti měli
a neznaboha nějakýho,
hráče, práče, žráče zlýho,
jehož by čert za živa vzal
a jako kuře roztrhal.

Žena:

Bud, blázne, moudrý, sen je sen!
Co si s nim hlavu trápíš jen?
Nevíš, že hřích jest se báti
a po snách se spravovati?

Hosp.:

Tu máte ženskou vrtkavost
rozum a paměti krátkost!
Prve mně chtěla snář čísti,
z něho snu výklad vyvésti;
nyní mne tresce, že si snův
hříšně k svému srdci беру.
Pověrečně přej vykládáš!

A sama, viselče, snář máš!

Žena:

Ten se již se mnou vadit chce,
hle, hadr onuci tresce!
I snář mám, a on se sny řídí,
já groš jsem a on tři krejcarey.

Hosp.:

Poslechni, štěbetná ženo,
mezi sny je rozdíl tento:
Některý sen jest od Boha
neb od strážného anjela.
Přichází opět sen jiný
od samého přirození.
Tak, kdo strašlivý sny mívá,
ten mnoho černé krve má.
A komu se o vodách zdá,
v sobě přílišnou vlhkost má.
A komu se zdá o ohni,
ten v sobě má mnoho žluči.
Komu o krvi, kdo lítá,
mnoho krve i zdraví má.
Některé jsou od ďábla sny,
ty člověka zavádějí.

Žena:

Jakž ale poznáš, jestli ten
jest od Boha neb dábla sen?

Hosp.:

Nemusíš v snářích hledati,
než k Pánu Bohu vzhlédati,
k svatým Jozefům volati,
rozumných kněží se ptáti.
A protož hned v tu hodinu
do kostela Páně půjdu
Bohu se snažně modliti,
by nás ode všeho chrániti

ráčil dnes, též aby se ten
nám v dobrým vyjevoval sen.
Ty mezi tím přistroj oběd
pro nás, pro hosti a čeled!
Na duši nezapomínej,
zlodějství mi nepřijímej,
pivo a víno mi nekřti,
kurvy mi sem nepust!

Žena:

Jen jdi!

Kapitola 2.

Hospodyně si stěžuje na muže

Žena polehku:

Bodej se v roce nevrátil,
neb tě tam někdo vymlátil!
Nevím, co začnu s mužem svým,
tak se mi dělá misterným,
chce z hospody míti kostel,
otčenášský, popský osel!
Hosti mi všechny rozhání,
pití, veselosti brání.
Chce, aby se tu modlili,
v krčmě pokání činili,
bude jim tuto kázati,
jich se jako kněz tázati,
zdaliž co svému pokradli
hospodáři ? neb popadli
pánům, rodičům? Co jenom
jest popským oslu po tom?
Necht' by přišlo odkudkoli,
z domu, z pole neb z stodoly,
bud neb nebud' spravedlivé,
když se jen zaplatí pivo!
Bycht' třebaš zavedla sebe,
což proto hned padne nebe?

To vše odtud, že mezi ty
kněze, mnichy, popy chodí.
Tam vězí s nima celý den,
ráno, večer, pečen, vařen.
Může pořád s nima býti
a na sebe kuklu vzíti,
neb býti farářem nějakým.
Proto se dobře neztratím.
Měla bych se mnohem lépe,
byla bych bohatší také.
A kdyby ho smrt pojala,
hezčejšího bych si vzala.
Já, bych s tím tlampačem byla,
hospodářství zapomněla.

DÍL II.

Kristus Pán oznamuje své umučení, což andělové oplakávají. Slepý dosahuje uzdravení, velebí Boha. Sv. Petr napomíná k bedlivosti a střídmosti. Všechno zpěvem.

Kapitola I.

Kristus ohlašuje své umučení etc.

Osoby: Kristus Pán s dvanácti apoštoly, s dvanácti anjely a slepým.

Kristus Pan:

Ejhle, ejhle, vstupujeme do Jeruzaléma
a dokonají se všechny věci, které jsou psány
skrže proroky o Synu člověka, nebo vydán
bude pohanům a bude posmíván a bude
zbičován a bude uplván: a když jej ubičují,
když jej ubičují, zabijí jej, zabijí jej a třetí
den z mrtvých vstane.

1. Svou notou:

Plačte anjelové,
nebeští kůrové,
slzy vylívejte,

na to se dívejte,
co svět ten začíná,
jaká jeho vina,
jak s Bohem ukrutné
zachází, tak smutně!

2.

Vinný nevinného,
člověk Boha svého
na smrt jest odsoudil.
Ó, jak svět pobloudili
Když Boha bičoval,
trnám korunoval,
i na smrt žádali,
„Ukřižuj“ volali.

3.

Beránku nevinný,
které jsou tvé činy
to zasloužily,
by tě tak soužili?
Ó, hříšná dušičko!
Pro tě to slunéčko
tak se jest zatmělo,
tak se jest zardělo!

Kapitola 2.

Slepý žádá, dosahuje uzdravení, velebí Boha

Slepý:

Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!
Ježíši, synu Davidův, .smiluj se nade mnou,
smiluj se nade mnou!

Kristus:

Nechtě ho a přived'te ho sem! Co chceš, ať tobě učiním?

Slepý:

Pane, pane, at' vidím, at' vidím!

Kristus:

Prohlédni, prohlédni, víra tvá tě uzdravila!

Slepý:

Ó, slepý světe, poznávej slepotu svou, poznávej Pána Boha svého, který mne osvítil, oči mé uzdravil, chvála jménu jeho! Ach, milujmež ho! Ach, služmež mu a čiňme vůli jeho svatou!

Kapitola 3.

Sv. Petr napomíná k bedlivosti a střídmosti.

Sv. Petr:

Bratří, střízliví buďte, střízliví buďte a bděte, nebo protivník váš, ďábel, jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by sežral, jemuž odpírejte silni u víře, u víře!

DÍL III.

Chasa masopustní přichází do hospody na masopust, přináší, co doma hospodářům ukradla. Šenkýřka přijímá. Smrt usmrcuje, s hospodářem a hospodyní počet klade.

Kapitola I.

Chasa přichází s krádeží na masopust.

Osoby: nádvorník, šenkýřka, pacholek, pohůnek, kuchtik, kuchařka, pískal, houslař.

Nádvorník:

Paní šenkýřko, dobrý den,
přicházím na masopust sem.

Chceme tu býti veselí
celý tři masopustní dni.

Žráti, hráti, tancovati,
vejskati, na hlavách státi.

Snad se horšit nebudete,

z hospody nevyženete?

Šenkýřka:

Co bych vás z krčmy vyhnala?

Ját' vás uhlídám ráda,

jen mi za pivo dávejte,

třebas na hlavách stávejte!

Šid'te se, jebte se, jak chcete,

svrbí-li vás kůže, podrbte,

povolte si, jestli máte,

hezky mnoho peněz dáte!

Nádvorník:

Nynčko sic nemám peníze,

než přináším strych pšenice.

Za zlatej mi piva dejte,

než na mne nepovídejte!

Ze sejpek jsem to pánu ukrad,

hledtež hned někam přeschovat,

ať jen o tom žádný neví,

běda by bylo my kůži!

Šenkýřka:

A co bych pak blázen byla,

abych vás v tom prozradila?

Máte-li co, jen přineste,

jen sami nic nepovězte!

Všechno se to pilně schová,

žádný víc nezakokrhá

po tom kohout, bude to vše,

jako by spadlo do moře.

Pacholek:

Tuhle máte švarný řetěz,

stojít' sic za mnoho peněz.

Vy mi zaň dejte, co se zdá,

as piva za půl torala.

A něco nám také na zub,

ostatek vezmeme na vrub.

A když vám rádlo přinesu,
tehdy vám doplatím ten dluh.

Šenkýřka:

Nu, nes to do komory tam,
co přebereš, to ti počkám.

Pohůnek:

Tu máte dobrou sekeru,
tuto zase ostrou pilku.
Tři dni o mne starost mějte,
jísti, píti za to dejte!
Vzal jsem to tamto z domova,
koupil za pět prstů a sáh.

Šenkýřka:

Necht' bys to vzal ty kdekoli,
buďto doma, neb na poli,
dej jen sem a posad' se tam
za stůl co ňáký velký páni

Kuchtík:

Tu jsem doma sekáč dopadl,
a na ptáky rožník popadl,
hodí se vám do kuchyně,
zaplat'te mi všechno v víně,
pivo mám beztoho doma.

Šenkýřka:

Necht' mi jen každý dá, co má,
já zase dám, co jen chce kdo.

Kuchařka:

Slyšte vy, paní šenkýřko,
tuhle máte rybný kotlík,
stojít' on za zlatý[ch] tolik,
kolik má noh, na něžž budu
píti víno a kořalku
samou pořáde za tři dni

douškem s těmito mládenci
za zdraví mateřidoušek,
všech vinopilých panenek.
Nalejte mi po půlčičkách,
po džbánkách a skleničkách!

Šenkýřka:

Dobře, paní Trampulinko,
má nejmilejší kmotříčko.
Nu, dudaři, zabruč jednu,
ty, houslaři, jed nahoru!

*Tu začne muzika krčmářská. Šenkýřka přináší na stůl žemle, klobásy.
Nalívá do džbánku, pění semo tam, přileje skleničku řediny, neb ze
džbánku nese na stůl. — Jde k tabuli, kteráž na stěně visí, píše tuplovanou
křídou, přináší každému zvlášť, co kdo žádal. Naposledy přináší kuchařce,
kteráž káže muzice mlčet a, vezmouc sklenici neb džbánek, začne:*

Kuchařka:

Za zdraví mateřidoušek
a všech veselých panenek,
jenž douškem táhnout umějí
i mužům splniti smějí!
Zabroukni jednou, dudaři,
vyjeď nahoru, houslaři!

*Muzikáři hrají nahoru a potom ještě jednu písničku. Tito si káží nalévat,
mateřidouška vejská, za ní jinší. Když pak ti sou nejveselejší, tu smrt do
krčmy přichází, hlůza ta opilá křičí: „Duch! Smrt je tu! Ach, smrt je tu!
Smrtholka jde. Ach! smrt je zde!“*

Kapitola 2.

Smrt platí zlodějský chase a klade s šenkýřkou počet

Smrt:

Tu máš svou, kurvo opilá,
tu máš svou, chaso zlodějská,
tu máš svou, kluku čtverácký,

tu máš svou, kluku zlodějský,
tu máš svou, kluku ožralý!

Každý, kterého smrt dlouhým šípem trefí, ten padne, řka: „Ouvé, již mám do smrti dosti“ Zatřepá nohama, leží jako zabítý. Tu dva dáblové jednoho po druhým do pekla táhnou. Ti pak umrlí musejí na sobe žádného znamení života ukázati. Na [to] smrt ohlídá se, hledá šenkýřku a, když ji v koutě nalezne, praví:

Smrt:

Nu, paní šenkýřko, kde jsi?
Pojď, půjdeme spolu k tanci!
Přijď, budem spolu počet klást,
tuším, bys měla hynky pást
ty, neb tvůj muž. Pověz, co to
za nádobí leží tuto?

Šenkýřka:

To je naše hospodářství.

Smrt:

To je tvý prokatý lhářství!
Co jsem tebe neviděla,
když's od chasy přijímala
jeden kus hnedky po druhém
a nesla do komory sem?

Šenkýřka:

Jak já to zase vrátím,
na zloděje ještě povím.

Smrt:

Nevrátíš ty, poviš na ně,
když čert umře, peklo zhasne.
A co tyto na tabuli
stejný čárky znamenají?

Šenkýřka:

Žejdlíky.

Smrt:

Hle, jaký finty!

Ty[s] počítala půl pinty.

To jsou džbánky, ne žejdlíky.

A co jsou to za skleničky?

Co to za otlačený žejdlík?

Šenkýřka:

Upustil ho můj pacholík

na zem.

Smrt:

Ó, lhářko vybraná!

Cos ho nestlačila sama,

aby do něho míň vešlo?

Ó meče hodná zlodějko!

Ajhle džbánek plný není?

Šenkýřka:

Kdyžt' jsou již opadly pěny.

Smrt:

Bez pěn máš plný žejdlík dát.

Šenkýřka:

Kterak pak bych mohla obstát?

Smrt:

Jak jinší ženy obstojí?

Šenkýřka:

Kdyžt' se Pána Boha bojí.

Smrt:

Vidíš? Nač máš tu vodu,

kamenec, šafrán, ředinu?

Šenkýřka:

Každý musí v domě míti

to, kdo chce hospodařiti.

Smrt:

Lži mi tu, lhářko vybraná,
partykářko vyfikaná,
co jsem tebe neviděla,
když's ředinou pivo křtila?
A víno vodou, šafránem
barvila's ožralým lidem?

Šenkýřka:

Leda ošidila blázny.

Smrt:

A sluší věci takový?
A sluší lidi obírat?
Obloupit je a okrádat?

Šenkýřka:

Já jsem to dělala proto,
že příliš je silný pivo,
oblomila jsem mu síly,
aby se s ním neopili
a tak Boha nehněvala
beztoho chasa zhejralá.
Drobet řediny přilila,
žejdlík také nedolila,
aby tím střídmějic pili
a tak se nepodroušili.

Smrt:

Tak-li se, liško, vylouváš?
Proč vodu do vína líváš?

Šenkýřka:

An to páni dělávají,
víno s vodou míchávají.

Smrt:

Pro Boha všech Stvořitele!

Kde sobě vejmluvy bere!
Proč šafrán dáváš do vody?

Šenkýřka:

Že dělá lidi veselý,
aby se musili smáti,
při vodě mohli vejskati.

Smrt:

Než bereš peníze za to?

Šenkýřka:

Bohdejť jim nedala darmo.
Což bych měla od svý práce?
Slepice darmo nehrabe.

Smrt:

Tak-liž mne, šelmo, odbejváš?
Kde máš křídu? Hned ji ukáž!

Šenkýřka hledá:

Ztratila jsem ji.

Smrt:

Nelži! Nic
již tobě nevěřím víc.
Ukaž ty mi hnedky křídu,
sic tě tím šípem probodnu.

Tu šenkýřka vyndává křídu, dá ji Smrti.

Smrt:

Hle! prachtuplovaná šelmo,
co znamená žlábek tento
v křídě? Kdo tě to naučil?
Kdo ti tak psáti poručil ?

Šenkýřka:

Můj muž.

Kapitola 3.

Smrt dělá počet s šenkýřem.

Hospodář:

Co v hrdlo lže, šelma?

Smrt:

Hospodáři, cos již doma?

Hle, jak pěkně hospodaříš!

Co ženě dělat poroučíš?

Proč zlodějstvi sem přijímáš?

Falešný míry v domě máš ?

Proč pivo, víno mantluješ?

Tuplovanou křídou píšeš?

Bezbožnou chasu tu trpíš?

Žraní, kurvem dopouštíš?

Nevíš ještě, že takovej

přijímač horší než zloděj?

Nevíš, že, který prohlídneš,

všechny na se hříchy bereš ?

Hospodář:

Ach, milá paní smrtholko,
s pláčem, ano, v pravdě pravím to,

že se as Bůh na mne hněval,

že mi tak zlou manželku dal.

Všemi těmi hříchmi vinna

jest má lehkomyšlná žena!

Dost jsem se s ní dnes nabádal

o to a ostře nakáral,

než jsem do chrámu Páně šel,

všechno to zlý zapověděl.

Ta mi nadala bez studu

bláznův, hromských Otčenáškův.

Smrt:

Tys muž, ty máš rozkázati

a hlavou se dokázati.

Hospodář:

Když ta nechce poslouchati,
jen po svý hlavě dělati.

Smrt:

Vzal bych na ni kej, karabáč,
provaz, špicprut, bič, poněvadž
ji Bůh dal pod moc tvou,
bys ji vedl na cestu dobrou.

Hospodř:

Ach, milá smrti kostlavá!
Však by ona mne poprala,
strčila po hlavě z domu,
vyvlíkla za vlasy k tomu!
Kolikrát jsme to zkusili
a kocoura spolu táhli,
tať je mne vždycky přetáhla,
až se nám celá ves smála.
Nechci-li míti smích všudy,
musím jí jen nechat vůli.

Smrt:

Tak's malovaný muž? baba?

Hospodář:

Ba, kdyžť je silnější než já,
vzteklýt' je to a litý čert,
nebudeš s ní míti žádný žert,
dost dlouho ty se s ní nadávíš,
dřív než jí konec učiníš.

Smrt:

Že bych s ni měla práci? to
bylo by něco novýho.
Jak se jí šípem dotknu jen,
hned bude z těla duše ven.

Silnější byla Juditha,
jenž stala Holoferusa,
a byla mi jen snídaní.
Což Vlasta [s] svými dívkami,
jenž muže si podmanily,
mně však se neubránily?
Všecko jsem stala hladounce
co sekáč seno na louce.
Zkusím s tvou ženou mé Štěstí,
podívám se, kdo zvítězí.
Pojď sem, haldo, kde jsi, vzteklá?
Hle, obluda mi utekla!
Schovej se, utíkej, kam chceš,
těm šípům mi neutečeš!

Když smrt střílí, tu se zpívá následující píseň:

1.

Ukrutná smrt, přehrozná smrt
střely své natahuje,
měří mírně, spouští silně,
a s žádným nežertuje.
Tratíme se jak dým brzce,
nelze komu vyhnouti:
slepě raní krále, pány,
bere i malé děti.

2.

Smrt se bere kradným krokem
a proti tobě táhne,
než se nadáš, rychlým skokem
k hrdlu tvojimu sáhne.
Musíš, by[s] rád, nebo nerad,
jí v poddanost se dáti,
žádná tu moc ani pomoc
němuž jí odolati.

5.

O tělo, tělo pochlebné!

Jak jsi jich mnoho svedlo!
Vydávalo's se za krásné
a tím's do pekla vtáhlo.
Kdo slova tvá měl za pravá,
draze nyní to platí,
v ohni muky kdo na věky ""
snáší bez odpočinuti.

4.

Snad jest dnešní den poslední
tvého zde přebývání.
Ó, člověče, mne poslechni,
dej se hned na pokání,
co se byli nenadálí,
kolik dnes z světa sešli
a do nouze věčné mnozí,
než slunce zašlo, vešli.

DÍL IV.

Lucifer vychvaluje svůj největší vejdělek při masopustě a namlouvá se s sedmi dábly hlavních hříchův k svádění všeho lidského pokolení.

Kapitola I.

*Osoby: Lucifer, lakomství, chlípnost, závist, obžerství, hněv, lenost, diblík;
osoba nemá: Smrt.*

Lucifer:

Hola, hejsa, chaso milá!
jak čert se nyní dobře má!
Zvláště při tom masopustě,
stokráte víc než kdysi v roce!
Všichni činí vůli naši,
i největší otčenášky!
Nyní nejlepší počinek
máme, největší vejdělek.
Všechn svět se k nám utíká
a houfně valí do pekla,

že Kristus se vši čeledí
svou nic nemůže dovésti.
Musil jsem se smát Petrovi,
že zpíval: Bud'te střízliví
a bděte, neb protivník váš
d'ábel, pekelný satanáš,
obchází jako lev řvoucí
a za ním peklo horoucí.
Ono to největší žraní,
rvaní, pití, hodování,
hraní, hlučné tancování,
vejskáni, křiku hejskáni,
chlípnosti a cizoložství,
summou ty největší zlosti
hned celým hoří plamenem,
z čeho[ž] se všichni radujem.
Jaký rozkošný špás je to
a roztomilý divadlo!
Kristus na vše strany brání,
svým umučením odhání,
s křížem jim v cestu vstupuje
a nebe jim ukazuje.
Já jim ukáži konvici
a nějakou hezkou dívčici
a za ni peklo horoucí,
držím síru, smůlu vroucí.
I tu všechno ke mně letí
jako k světlu mouchy slepý;
nemohou žraní nechatí
a od chlípnosti přestati,
by je hned měl kat stíti
a dábel do pekla vzíti.
Krista sobě nevšímají,
s nebem ho stát nechávají.
Ty, Kriste, cos za ně trpěl?
jak těžce's na kříži umřel?
Tělo a krev jsi za ně dal,
celého se obětoval.

Já za ně jsem nic netrpěl,
ani pohlavku vydržel,
nic jim dobrého neudělám,
jen rozkošmi je oklamám,
a oni se tě spouštějí
a mne se všichni držejí!
Ukaž mi ty učedníky,
svý tak věrný služebníky!
Nyní se ještě namluvme,
kterak toho dovedeme,
aby u Krista ani psík
nezůstal, ani služebník
žádný do nebe nepřišel,
než celý svět v pekle shořel.
Lakomství, co k tomu pravíš?

Lakomství:

Tuhle tento měšec vidíš,
kolik tu mám grošů čistých,
tolik již mám duší jistých.
Lakotností dovedu to,
že dají duši i tělo
za ten nejmenší užitek
a prodají za troníček.

Lucifer:

Pochválím tě. Což ty, chlípnost?

Chlípnost:

O mneť je nejmenší starost.
Já s tou mou černou fakulí
celý peklo zapaluji.
Skrz mne se lid a hřích množí,
celý svět mým ohněm hoří,
mladý, starý, prostřední věk,
všecko padá do mých spletek.

Lucifer:

To má radost. Co ty, závist?

Závist:

Nepozahálím, buď tím jist!
Dost hadův tobě nadělám
z lidí, že se podivíš sám,
zvláště z ženského pohlaví,
že velikou nenávistí
na se budou zuby skřípat,
živých i mrtvých pomlouvát,
klevety všude roznášet,
lháti, až se bude prášit,
nepřít sobě ani vody,
uvádět v největší škody;
dovedu, že i v propasti
závisti nebude dosti.

Lucifer:

Můj budeš. Co ty, obžerství?

Obžerství:

Dovedu to největší pesství,
že se to všechno bude plísnit,
pít, bít, lít, psít, blít, zase pít.
Největší škody udělám;
z lidí hovad dost nadělám.
Připravím lidi o všechno,
jmění, zdraví, duši, tělo.

Lucifer:

To budeš rek. Hněve, co ty?

Hněv:

Obrátím všechno na ruby,
Začnu křiky a povyky,
nadělám z lidí prchlíky,
zlolajce, vrahy, verbíře,
zhoubce, Petrovský, mordýře,
rváči, práči modrých očí,

bouchnu, až boule naskočí.
Hlavy dolů, těla červům,
duše dolů pošlu čertům.

Lucifer:

Ty se mi velice líbíš.
Nuže, lenochu, co ty díš?

Lenivost:

Co pak ty mne ještě neznáš?
Vždyť jsem já tvůj, čerte, polštář,
mnoho zlého jsem příčinou.
Již víc mluvit nemohu,
necht' mluví, kteříž tu stojí,
však jste všickni děti moji.

Lucifer:

Hejsa, již vesel být mohu,
muziko, hřej mi nahorol

Zpěvem:

Alou, moje chaso, lenosti, vzteklosti,
obžerství, závisti, chlípnosti, lakomství
moje kvítky rozmilý!
Podvádějte, navádějte. podpalujte.
ponoukejte, oklamujte, pokoušejte,
zavádějte všechny duše do pekla!
Poněvadž nemůžem do nebe přijíti
a v pekle musíme na věky hořeti,
necht' s námi hoří všecko,
ať ani Bůh, ani člověk,
ani Kristus, ani Lucifer nic nemá, nic nemá!

Kapitola 2.

Diblík oznamuje příchod hostův.

Diblík:

Budou ptáci, budou ptáci!
Varte: jdou sem hosti ňáci.

Brzo se odtud přec sklídte
všichni, ať je nesplašíte!

DÍL V.

Neznaboh prodává duši. Čert bere s duší i tělo.

Kapitola I.

Bezbožná chasa se posmívá nesmrtelnosti duše a tajemstvím víry.

Osoby: Neznaboh, hospodský, ožralec, hráč, diblík.

Neznaboh:

Pán dobrý den, hospodáři,
co se děje, jak se daří?

Hospodský:

Dobře, chvála věčnému
nebeskému Pánu Bohu!

Neznaboh:

Tot' je ňáký otčenášek!

Hospodský:

Ba, hříšný jsem, bídný člověk.

Ožralec:

Nechte vy svý pobožnosti,
piva, vína sem v hojnosti,
abychme se zde modlili,
tu nejsme, než žrali, pili.

Hospodský:

Slyšte, vy dobrý člověče,
krčma není pro ožralce,
ale pro pocestné lidi,
by tu střídě jedli, pili.

Ožralec:

Učte nás; hlediž, svatoušek
je, ňáký otčenášek!

Hráč:

Dámu, karty, kostky ňáký!

Hospodsky:

Můj dům není pro štveráky.

Hráč:

Mám s tím knězem čerta dosti,
umíte takto ctít hosti!

Hospodsky:

Nedělám se žádným knězem,
ale dobrý katolík jsem.

Neznaboh:

Nechejte vy tahanici,
já chci mít švarnou dívčici!

Hospodský:

Hospoda není pro kurvy.

Hráč:

Hleďtež, jak se na nás durdí!

Ožravec:

Tot' jsme přišli na pátera.

Neznaboh:

A ne; než má kněze bratra.
Všechno jsou to popský kousky,
dbám já na ně jako na moušky.

Hospodský:

Člověče, bojte se Boha,
nebojíte-li se kata!

Neznaboh:

Mníte vy, že jest Bůh ňáký?

Hospodsky:

Však ten jest, neznaboh, tady.

Děláte v tomto životě,
běda vám na onom světě!

Neznaboh:

Věříte vy v Život jiný
nad ten, jenž jest v světě nyní?

Hospodský:

Tu máte hromského blázna,
bezbožnějšího člověka!

Ožralec:

Co máme v světě lepšího
než jídla, pití dobrého?
Hry, veselosti, rozkoše
a k tomu švarný divčice?
Co sobě tu povolíme,
jen s tím do hrobu půjdeme.

Hospodský:

Jen tělo půjde do hrobu
a duše půjde k čertu.

Neznaboh:

Co pak se, sprostáku, taky
domníváš, že jest čert nějaký?

Hospodský:

Zvíš potom, když pro tě přijde
a tebe do pekla vezme.

Neznaboh:

A věříš ty [v] peklo také?
a oheň a muky nějaké?
Knězi to jen vymyslili,
abychom je strachem ctili.

Hospodský:

Jakouž Bůh trpělivost má?

Aneb čerta není doma?

Neznaboh:

Není Boha, ani pekla,
ani ohně, dábla, čerta.
Není jiného života
krom toho, který nyní má.
Co se najíš a nabumbáš,
si povolíš, ten svůj díl máš.

Hospodský:

A, lehkomyšlný člověče,
kam se pak poděje duše?

Neznaboh:

A zdaliž jest duše jaká
po smrti živa? Chachacha!
Já, bych tu jen kupce měl,
hle, o to bych se pokoušel,
na tom místě bych ji prodal,
a ty bys se na to díval.
Nepřel bych se s kupcem mnoho,
dal bych ji velmi lacino.
Za pintu dobrého vina
aneb za pár pinet piva.
A byli bychom veselí,
pili všichni na mou duši.

Hospodský:

Mám dost vaší pobožnosti,
nežádám takových hostí.
Vy mně buďte domu prázdní,
než přivedu na vás strážný!

Kapitola 2.

*Poněvadž se neznaboh prohlásil, že duši chce prodávat, i nachází se z
pekla kupec, lovec.*

Osoby: lovec, hostí, neznaboh, díblík.

Díblík:

Křeče, viselče, myslivče!
Brzo přijď, než nám uteče!

Lovec:

Dobrý den, bratří, počkejte,
přede mnou neutíkejte!
Snad nejsem ďábel nebo kat,
abyste se mne měli bát,
vína sem, piva, veselí
buďme, kdo ví, jak zde živi
dlouho budeme. Kuráže!
Po smrti není rozkoše!

Všichni:

Tož dobře, věrný bratře náš,
dobře se s námi srovnáváš.
Veliký tu hádky bylo
mezi námi.

Lovec:

Co pak bylo?

Neznaboh:

Pravili jsme všickni nyní,
že nám jen strašáky činí,
chytří tito knězi naši,
chtě z nás míti otčenášky,
abychom se všickni káli,
jich se jako pekla báli.
Že prý máme jiný duše,
která po smrti zůstane.
Já pak dím plnýma ústy,
že to jen jsou popský kousky
a že bych jim tu hned na truc,
žádný strach z toho neberúc,
kdybych jen koho kupce měl,
duši na prodej vystavěl.
Hned aneb za pintu vína,

neb jen za pár pinet piva.
Počínal bych si vesele
se všemi tuto. Checheche!

Lovec:

Bratře dobrý, příteli náš,
pověz mi slovem, zač ji dáš?
nebuduť kupčit tak skupě,
čert mi bude po ty kopě.

Neznaboh:

Za dobrého pintu vína
neb jen za pár pinet piva.

Lovec:

Co pak mne máš za žebráka?
Koupím ti pět pinet vína.

Neznaboh:

Budem tím veseli lépe,
než muzika at' nám hraje!

*Mezitím se zpívá čtvrtý verš, jakož nahoře se nachází [„Snad jest dnešní
den poslední“]. Na to vstane lovec a řekne:*

Lovec:

Již se schyluje k večeru,
čas, aby šel každý domů.
Vy, dřív než se rozejdete,
medle mi rozsudek dejte:
Když kdo koupí koně čího,
není-li ohlaví jeho?

Hosti:

Netoliko jen ohlaví,
i uzda k tomu náleží.

Lovec:

Duše je kůň, uzda tělo,
ohlaví aspoň totižto.

Já jsem koupil tuto duši,
tehdyť i s ní tělo musí.

Neznaboh:

Mně nešťastnému, běda mně!

Lovec:

Toť tobě nic nezpomůže,
musíš ty se mnou do pekla,
by se i tvá duše vztekla.
Zvíš dnes o peklu i d'áblu.
Hola, chaso, měj se k němu!

Neznaboh:

Ach kněze, kněze, kněze sem!

Ďáblové:

Haha, cos nynčko pohozen?

Lovec:

Mlat'te, bijte, nelitujte,
když dobrovolně jít nechce!

Neznaboh:

Ach, lhůtu aspoň do rána!
Ach, příměří až do rána!

Ďáblové:

Pozdě! Je zavřena brána.

Epilogus

Co se hrozíte, nejmilejší křesťané?
To je jen hra, tragedie, kratochvíle.
Což kdyby se to mělo opravdu díti,
d'ábel před očima měl někoho vzíti
s duší, s tělem a peklo se otevřelo,
tu by vám teprv strachem srdce strnulo!

A což bude v onen přehrozný soudný den,
když přijdou všichni všudy dábli z pekla ven,
když hořet bude celý svět ohněm žhoucím
a propast se otevře s peklem horoucím?
Když přísný soudce řvátí bude jako lev
proti bezbožným, soudit, zatracovat všech!
Tu bude hrůza, strach, křik, hluk, naříkání,
tu hrozná bolest, pláč, zubův skřípání.
Když všechny nahý pekelný oheň pojme,
ó, jaká horká lázeň bezbožným bude!
Jak hrozný divadlo, když všechno poletí
s ďábly do pekla, s strašlivým hromobitím!
Dejž, Bože, ať tehdáž jsme na pravý straně
všichni, ať tam se nám nic zlého nestane!
Pročež ať mezi námi žádný neznabůh
se nenachází, ani ňáký zaprabůh,
kterýž by naší pravé víry tajemství
a našich duší věčné blahoslavenství
měl za ňákou marnou věc, vymyšlenou
od knězi neb od jinších hlav lidských vyšlou!
Zajisté má někdy ďábel tenký uši,
kdo se jemu prodává, to v pekle slyší.
A někdy z dopuštění božího
brává do pekla spolu s duší i tělo.
Pročež se varuj každý vši bezbožnosti,
nespravedlnosti, smilstva a nestřídmosti!
Žádný neklej, nepřísahvej, neproklínej,
nesakramentuj, svatým věcem se nesměj!
Nežádej, co jest bližního, nekrad', nešid',
nepřijímej zlodějství, všechny nevyslid'
nečistý kouty, varuj se tancování
nečistého a bláznivého hejskání
a zvláště ožírání, přespřílišného
hraní, od něhož pochází mnoho zlého!
Mějme vždy dobrý svědomí, kdyži nevíme,
kdy z světa jiti a umřítí musíme.
Kdo ví, kde všichni budeme po roce
a kde se naše duše po smrti octne?

Volejmež písní hlasitou k hvězdě jasný,
Rodičce boží — Dennici, Panně krásný!
Volejmež k svatému biskupu Vojtěchu,
by náš svou přímluvou zachoval od hladu
a dal s nebeské hory nám požehnání
letos, ať nás i naše živňůstky chrání!
Volejmež také k svatému Václavovi,
vývodě našemu, aby nás před národy
cizími chránil, též do dědictví svého
žádných paličův neb nepřítelů zlého
nepustil, nýbrž přispěl letos k pomoci
císaři, králi, pánu našemu svou mocí,
jakož králům českým vždy přispíval,
z dědictví svého cizozemce pudival!
Dej králi, pánu našemu zvítěziti,
dej nám v pokoji živu být i umřítí,
ó Kriste králi, který všudy panuješ
s Otcem a Duchem svatým věčně kraluješ!

PÍSEŇ K BLAHOŠLAVENÉ MATCE BOŽÍ

1.

Hvězda jasná, panna krásná,
která Krista krmila,
pád Adamův, hříchů vinu
šťastně jest zapudila.

2.

Prosmež tedy hvězdy této,
ať udělí milosti,
hříchův, zlosti, nepravosti
svou přímluvou nás sprostí!

3.

Hvězdo jasná, růže krásná,
přimluv se k svému synu,
ať zazené a odžene
od nás morovou ránu!

4.

Neboť v něho, syna tvého,
uzdravení Žádáme.
Skrze tebe Boha z nebe
milostivého máme.

5.

Ježíši, mocný lékaři,
obrat' se k nám jasnou tváří,
uslyš své milé křesťany,
zbav nás morové rány!

6.

Pro přimluvu tvé rodičky,
Marie, ctné Matičky,
dej sobě věrně sloužiti,
nedej nás nakaziti!

7.

Zdravým rač zdraví popříti,
nemocné uzdraviti:
Dej nám zde svou svatou milost,
potom tam věčnou radosti.

*Text je převzat z vydání Zdeňka Kalisty, in Selské čili sousedské hry
českého baroka, Praha 1942.*